

Focus

Interviews met laureaten van de Sacharovprijs

Afgelopen december werd in het Parlement het twintigjarig bestaan van de Sacharovprijs gevierd. Voormalige laureaten kwamen naar het Parlement om te debatteren over hoe de prijs ze heeft geholpen en wat nog kan worden verbeterd. Wij hebben een aantal van hen geïnterviewd.

Elke laureaat heeft met concrete zaken te maken: aanvallen van religieuze fundamentalisten, misdaden tegen burgers, straffeloosheid, de strijd voor petitierecht, vrouwenrechten, democratische hervormingen....

Zij komen uit alle windstreken: Soedan, China, de Balkan, Cuba, Bangladesh, Argentinië, Birma, Angola.... Wij vroegen ze om ons iets meer te vertellen over hun strijd en hoe het winnen van de Sacharovprijs hen heeft geholpen.

Adem Demaçi: "Dictaturen komen tot bloei onder een cultuur van vergeten"

Adem Demaçi heeft 28 jaar in de gevangenis doorgebracht voor het bekritiseren van de behandeling van de Albanese minderheid door Joegoslavië. Hiervoor werd deze Kosovaarse schrijver en politicus

genomineerd voor de Nobelprijs van de vrede en werd de Sacharovprijs van het Europees Parlement aan hem toegekend in 1992. Hij bleef in Kosovo tijdens de oorlog in 1998-99 als politieke vertegenwoordiger van het Kosovo Bevrijdingsleger. Wij spraken onlangs met hem in Straatsburg.

Over zijn gevoelens toen Kosovo haar onafhankelijkheid uitriep

Bij het uitroepen van de onafhankelijkheid had Demaçi "gemengde gevoelens vanwege de houding van Rusland" (Moskou verzette zich tegen de onafhankelijkheidsverklaring). "Ik zou resolutie 1244 van de VN-veiligheidsraad (over de uiteindelijke controle van Kosovo onder de speciale vertegenwoordiger van de Secretaris-generaal van de VN) geannuleerd willen zien."

Over het mandaat voor onafhankelijkheid was hij duidelijk: "Mensen moeten de democratische wil van 95% van de bevolking van Kosovo erkennen."

Over de toekomst van Kosovo en mogelijk toekomstig lidmaatschap van de EU

Hij verwacht geen EU-lidmaatschap op korte termijn: "Wij proberen om lid te worden van de NAVO wat op korte termijn een realistischer doel is. Maar hij zei ook: "De mensen in Kosovo hebben zichzelf altijd als deel van Europa beschouwd dus zij voelen zich Europees".

Demaçi bedankt ook "onze grote vriend de Verenigde Staten" voor het helpen van het land om een Staat te worden en internationale erkenning te krijgen.

Over de Sacharovprijs

Volgens Demaçi heeft het Europees Parlement "niet het menselijke kapitaal gebruikt waar het met de winnaars van de prijs over beschikt".

Zijn toelichting: "Mensenrechten worden niet binnen de Europese Unie geschonden: de meeste mensen hebben niet persoonlijk onder het bevorderen van mensenrechten geleden. Daarom zijn de ervaringen van die mensen - voormalige laureaten van de Sacharovprijs - die alles hebben geriskeerd, zeer waardevol."

Zijn boodschap aan de winnaar van de Sacharovprijs 2008, Hu Jia

"Een politieke prijs van een instelling zoals het Europees Parlement is belangrijk voor het genereren van bewustzijn voor de zaken waarvoor hij strijdt." Hij vindt dat in het westen mensen er blijvend aan moeten worden herinnerd dat Hu Jia niet vrij is, in plaats van hem de prijs toe kennen en dan zijn lot vergeten.

Volgens hem zouden "wekelijks verslagen op de televisie, de radio en in de kranten de juiste manier zijn om het bericht over te krijgen. Dictaturen komen tot bloei in een cultuur van vergeten en is het belangrijk om dat tegen te gaan."

Zijn favoriet Albanese gezegde

Tot slot gaf hij ons zijn favoriete Albanese gezegde mee: "Zonder vrijheid heeft het leven geen betekenis".

Taslima Nasreen: "Europa moet seculier zijn"

Sacharovprijswinnaar uit 1994, Taslima Nasreen, heeft een hoge prijs voor haar toegewijde strijd tegen de onderdrukking van vrouwen en godsdienstfundamentalisme betaald. Zij werd gedwongen om haar land, Bangladesh, in 1999 te verlaten. Eerst leefde zij in ballingschap in India maar zij werd gedwongen om te vertrekken en zij leeft nu in ballingschap in Zweden. Taslima sprak met ons over de bedreigingen van godsdienstextremisme.

Welke bedreiging vormt godsdienstextremisme voor gewone mensen?

Godsdienstextremisme is een grote bedreiging in de wereld. Vooral de Islamitische extremisten bedreigen de maatschappij en willen teruggaan naar donkere tijden toen vrouwen geen rechten hadden en als slaven, seksuele voorwerpen en kinderbaarmachines werden gebruikt. Zij willen de Islamitische wet en een maatschappij waar vrouwen geen rechten of vrijheden zouden hebben.

Islamitische extremisten geloven dat er twee soorten werelden zijn, één is een land van ongelovigen en één is een land van Islam. Maar zij willen het land van ongelovigen tot een land van Islam maken zodat de gehele wereld een land van Islam zou zijn. Dit is dus een grote bedreiging voor de pluraliteit van gedachte. Zij geloven niet in individualisme: groepsloyaliteiten zijn een kenmerkende eigenschap van godsdienstfundamentalisten.

Als wij liberale mensen hen in naam van multiculturalisme goedkeuren, zullen wij een grote fout maken. Alle culturen zijn niet hetzelfde: sommige culturen zijn tegen mensenrechten, vrouwenrechten en de vrijheid van meningsuiting. Wij zouden geen marteling in naam van cultuur moeten toestaan, omdat dat geen cultuur is. Als wij een cultuur zien die anti-vrouw is, zouden wij die cultuur moeten verwerpen.

... en Islamitisch terrorisme?

Het Islamitische terrorisme is een grote bedreiging niet alleen voor Islamitische, maar ook voor westelijke landen, omdat wij nergens veilig zijn. Als wij die Islamitische godsdienstfundamentalisten toestaan om ongehinderd door te gaan dan zal er geen vrijheid in deze maatschappij zijn.

Zelfs in Europa begonnen sommige landen te spreken over het invoeren van de Sharia. Dit is erg gevaarlijk omdat Europa seculier moet zijn. De Sharia is tegen de vrijheid van vrouwen en wij zouden de mensen moeten steunen die voor gelijkheid en rechtvaardigheid vechten en wij zouden voor de rechten van vrouwen overal in de wereld moeten vechten. Wij zouden moeten strijden om Moslimstaten seculier te maken: wij kunnen niet achteruit gaan, wij moeten voorwaarts gaan.

U hebt een hoge persoonlijke prijs voor uw strijd voor mensenrechten betaald. Wat betekende de Sacharovprijs voor u?

Ik betaalde een hoge prijs omdat ik mijn land moest verlaten en omdat ik mijn buurland India ook moest verlaten. De Sacharovprijs gaf me erkenning. Het gaf me geestelijke sterkte om mijn strijd voor de rechten en de vrijheden van vrouwen voort te zetten. Maar deze prijs bood geen kans om in de stad of het land te leven waar ik zou willen leven.

Wei Jingsheng: "China is geen gewoon land"

De Chinese dissident Wei Jingsheng kreeg de Sacharovprijs in 1996 voor pro-democratie activiteiten in de jaren zeventig. Hij werd hiervoor tweemaal opgesloten en leeft nu in ballingschap in de Verenigde Staten. Evenals de prijswinnaar van 2008, Hu Jia, zat Wei in de gevangenis toen hij de prijs kreeg en kon hij deze dus niet persoonlijk in ontvangst nemen.

Wei zet zijn activiteiten in de Verenigde Staten voort met zijn Stichting (zie link). Hij woonde het twintigjarig bestaan van de Sacharovprijs in het Parlement bij. Wij spraken met hem over China, zijn hoop op verandering en de houding van het westen.

U won de Sacharovprijs twaalf jaar geleden en de prijs gaat dit jaar weer naar een Chinese dissident. Is er niets veranderd in China?

De Chinezen zijn in die twaalf jaar veranderd. Twaalf jaar geleden, toen ik de prijs ontving, geloofden veel Chinezen in democratie, maar zij hadden ook nog hoop in de Chinese Communistische partij. Nu hebben de meeste mensen geen hoop meer op hervorming die door de communistische overheid zelf wordt uitgevoerd. Dat betekent dat de Chinese maatschappij in groot gevaar is.

In China kunnen mensen geld verdienen en het land wordt rijker. Veel mensen trekken naar de steden. Hebben mensen de tijd en energie om naar uw woorden over democratie te luisteren?

Slechts een kleine minderheid is rijk geworden. De overgrote meerderheid is nog steeds zeer arm. In het verleden, gaven die arme mensen niet zoveel om democratie. Maar dat is veranderd, zij geven er nu heel veel om! Zij realiseren zich dat hun armoede veel met het sociale systeem in China te maken heeft.

De economische onderlinge afhankelijkheid tussen het westen en China wordt dagelijks groter. Ziet u tegenstellingen in de houding van het westen ten opzichte van China?

Als het een relatie tussen twee normale partners zou zijn, dan zou er geen probleem zijn. Maar China is een abnormaal land. In dit opzicht ben ik niet gelukkig met westelijke landen die zich niet meer druk maken over mensenrechten, vooral over de afgelopen tien jaar.

De Chinese overheid verzette zich tegen de toekenning van de Sacharovprijs aan Hu Jia. Hoe werd het winnen van de prijs door u destijds door de autoriteiten bekeken?

Ik weet het niet omdat ik destijds in de gevangenis zat! Maar de afgelopen jaren heeft de Chinese communistische overheid sterk gereageerd op verschillende stemmen, niet enkel Hu Jia maar ook bijvoorbeeld op de Dalai Lama.

U kunt zien hoe gevoelig zij zijn. Zij reageren zo sterk omdat zij zich zo kwetsbaar voelen. Sinds de Olympische Spelen - die voor hen een mislukking waren - hebben zij hun zelfvertrouwen verloren, wat er toe leidt dat zij irrationeler reageren.

Gelukkig - hoewel overheden uit het westen nog steeds proberen om het de Chinese overheid naar de zin te maken - hebben mensen in het westen echt gereageerd op de tirannie van het Chinese regime. Hiermee wordt er druk uitgeoefend op de Chinese overheid om politieke hervormingen te overwegen of - om het op een andere manier te zeggen - het geeft hervormers in de Communistische partij een excuus om zich hier sterk voor te maken.

Oswaldo Payá: "Geef onze mensen een stem"

"Wij kunnen niet, wij weten niet hoe en wij willen niet zonder vrijheid leven," zei Oswaldo Payá in naam van de Cubanen toen hij zes jaar geleden de Sacharovprijs ontving. Afgelopen december werd de vrijheid hem ontzegd om de viering van het twintigjarig bestaan van de Sacharovprijs bij te wonen. Wij vroegen hem via de telefoon om de situatie te verhelderen.

Waarom kon niet u komen?

In Cuba, is het reizen naar het buitenland geen recht. De Cubaanse overheid heeft een zeer ingewikkeld mechanisme om een vergunning te verstrekken om het land uit te gaan of binnen te komen. De overheid gaf me geen toestemming om te vertrekken.

Hoe vordert uw project?

Het Varela-project is een verzoek van burgers aan de Nationale Assemblee om gebruik te kunnen maken van een constitutioneel recht dat zegt dat als 10.000 burgers een wetsontwerp voorstellen, het moet worden besproken. In 2002 presenteerden wij 11.000 handtekeningen, in 2003 presenteerden wij 25.000 handtekeningen.

Momenteel roept het Varela-project op tot een referendum zodat de Cubanen zelf kunnen beslissen. Het stelt vrijheid van meningsuiting voor, vrijheid van vereniging, de vrijlating van verdedigers van mensenrechten. Het Varela-project is een vreedzaam alternatief, een alternatief van rechten, tussen Cubanen, zonder buitenlandse inmenging. Wij worden echter vervolgd, onderdrukt en bedreigd. De agenten van de staatsveiligheid gaan zelfs de huizen van de activisten in om lijsten en handtekeningen te stelen.

Is er enige hoop?

Ja, is er hoop, en ik denk dat alles wat de overheid doet - de propaganda, de onderdrukking, de vervolging - de hoop moet doden.

De grootste hoop is dat Cubanen veranderingen willen, zij willen vreedzame veranderingen en zij willen veranderingen naar vrijheid. Wij roepen op om naar Cuba te kijken met solidariteit en te erkennen dat er elf miljoen mensen zijn die nooit hebben gekozen voor onderdrukking, noch voor een gesloten regime, noch een eeuwige overheid, noch voor totalitarisme: het werd opgelegd. Wij willen deze rechten omdat wij zoals alle mensen rechten hebben.

Wat verwacht u van de Europese Unie?

Wat de overheden van de EU, de Commissie, maar vooral de burgers, de sociale en godsdienstige instellingen en non-gouvernementele organisaties kunnen doen, is hun stem verheffen voor de vrijlating van politieke gevangenen in Cuba. Zij kunnen ook op moreel en politiek vlak alle vreedzame initiatieven - zoals het Varela-project - steunen omdat het de stem en de rechten voor de mensen vraagt.

Enerzijds heeft de Europese Unie, vooral haar Parlement, een ruimte gegeven, een stem voor de inwoners van Cuba, anderzijds zijn er landen in Europa die de omvang van mensenrechtenschendingen willen stilhouden om een goede verhouding met de Cubaanse overheid te bereiken.

De eerbied voor onze soevereiniteit en zelfbeschikking is slechts echt als het de rechten van de Cubanen eerbiedigt.

Waar ziet u Cuba binnen tien jaar?

Ik geloof dat de toekomst van Cuba op korte en op langere termijn nu wordt besloten. Wij beweren dat vreedzame verandering mogelijk is, dat elke Cubaan een stap moet zetten en dat de wereld een stap moet

zetten - niet door tussenbeide te komen of door embargo's of blokkades in te stellen maar door openlijk de rechten voor alle Cubanen op te eisen.

Wij geloven dat wij gratis gezondheidszorg en gratis onderwijs kunnen houden, maar als rechten. Onze visie is van hoop en wij vertrouwen erop dat onze kinderen en alle kinderen in de wereld in een gezondere, groenere, broederlijkere en vrijere wereld kunnen leven.

Salih Osman, winnaar Sacharovprijs 2007: " China is doof en blind voor mensenrechtenschendingen"

De winnaar van de Sacharovprijs 2007, Salih Mahmoud Osman, uit het door conflicten verscheurde gebied Darfur in Soedan, was in het Parlement om het werk te herdenken van hen die voor mensenrechten opkomen. Hij vertelde ons dat wat er momenteel gaande is in Darfur, erger is dan Rwanda en riep in het bijzonder China op om zijn beleid daar te herzien.

Hebben de mensen in Darfur de moed om optimistisch te zijn?

Wij zouden altijd optimistisch moeten zijn over de toekomst. Hoewel dit vandaag de dag erg frustrerend is: mijn gebied Darfur wordt verscheurd door het behoren tot een bepaald etnische groep... Meer dan vier miljoen mensen zijn met geweld verdreven, leven in kampen, en kunnen niet naar hun huizen terugkeren. Zelfs in de kampen worden zij door de militairen van de Janjaweed en door overheidssoldaten aangevallen - zelfs op klaarlichte dag en voor het oog van de troepen van de Verenigde Naties en van de Afrikaanse Unie.

Wat is er gebeurd met het aangekondigde staakt-het-vuren?

Het staakt-het-vuren is daar helemaal niet aanwezig. De luchtbombardementen gaan gewoon door, de overheid bombardeert lukraak dorpen, markten, scholen, putten en doodt mensen. Dit gebeurt voor het oog van iedereen in de wereld. De overlevenden en de slachtoffers zien geen actie door de internationale gemeenschap om onschuldigen te beschermen.

Zonder de hulp van de internationale gemeenschap zouden vijf miljoen mensen vandaag niet meer in leven zijn. Maar het is niet genoeg om hen in de kampen te voeden, het gaat ook over hun hoop om naar hun huizen terug te kunnen keren. Door hen tot kampen te veroordelen, werken wij mee aan etnische zuiveringen. Hun onvolkte land wordt nu bezet door de Janjaweed, die uit andere gebieden komen.

Toen het vorig jaar de Sacharovprijs ontving, zei u dat er geen vrede zonder rechtspraak kan zijn. Hoe ziet u de kansen voor rechtvaardigheid in Darfur?

In Darfur spreken wij over oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en volkerenmoord. De internationale gemeenschap zei 'nooit meer' na Rwanda maar wat in Darfur gebeurt, is erger dan Rwanda.

Soms zeggen mensen tegen me om niet over rechtspraak en verantwoordingsplicht te spreken omdat dat het vredesproces in gevaar zou brengen. Integendeel, het is rechtspraak wat daders zal tegenhouden. Zonder rechtspraak vestigen wij een cultuur van straffeloosheid die daar al is.

Rechtspraak kan een verschil maken. In tegenstelling tot wat werd gevreesd, maakte de recente aanklacht van de aanklager van het Internationaal Strafhof de situatie beter geschikt voor vredesbesprekingen. Voor het eerst spreekt de overheid over vredesinitiatieven en hervormingen van ons gerechtelijk bestel.

Heeft de prijs een verschil voor uw werk gemaakt en denkt u dat de prijs kan helpen om de weerstand tegen verdedigers van mensenrechten te verminderen?

Absoluut: deze prijs is een grote hulp voor mensenrechtenverdedigers en kan ons feitelijk beschermen. Elke ontvanger had de steun van de burgers van 27 landen, het zal ook een grote steun zijn voor Hu Jia - die vandaag niet kan deelnemen - en het zal China onder druk zetten om de mensenrechtensituatie te herzien.

China heeft het leven van miljoenen mensen in Darfur sinds lange tijd ondermijnd door met de Soedanese overheid samen te werken en door de luchtbombardementen, die door Chinese gevechtshelikopters worden uitgevoerd. In de VN-veiligheidsraad heeft China resoluties over Darfur geblokkeerd.

China heeft vandaag de dag het monopolie over onze grondstoffen en haar economische belangen ondermijnen basismensenrechten en waardigheid in Darfur. Het heeft morele, wettelijke en ethische verantwoordelijkheden naar de gehele internationale gemeenschap. Maar in plaats daarvan is China doof en blind voor brute schendingen zoals volkerenmoord, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid in Darfur.

De mensen in Darfur, de overlevenden, zijn zeer verrast dat China tegen hun belangen is. Ik hoop dat China zijn beleid zal herzien. De humanitaire situatie in Darfur is ontzagwekkend, zodanig dat iedereen overal ter wereld Darfur steunt, behalve China.

Zoya Phan, vertegenwoordigster van Aung San Suu Kyi: De Sacharovprijs zorgt ervoor dat de dissidenten veiliger zijn

De leider van de Birmese politieke partij voor democratie, Aung San Suu Kyi staat nu al 12 jaar onder huisarrest, afgesneden van de wereld. Zij mag geen familie of vrienden ontvangen, haar telefoonlijn is afgesloten en haar post wordt onderschept. Deze winnaar van de Sacharovprijs in 1990 kon niet naar de ceremonie ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de prijs komen, maar is wel veiliger door het winnen van de prijs zei haar vertegenwoordigster Zoya Phan, de internationale coördinator van de *Burma Campaign* in het Verenigd Koninkrijk.

Wat was de invloed van het winnen van de Sacharovprijs voor Aung San Suu Kyi?

De Sacharovprijs zorgde niet enkel voor erkenning voor haar en haar activiteiten en haar werk voor democratie en mensenrechten maar het gaf haar ook veiligheid, het gaf haar grotere internationale bekendheid en het hield Birma op de internationale agenda.

Dit jaar werd de Sacharovprijs toegekend aan een Chinese dissident die momenteel in de gevangenis zit. Hoe vergelijkt u de situatie tussen Aung San Suu Kyi en Hu Jia?

Ik denk dat de Sacharovprijs de internationale bekendheid van de Chinese dissident zal verhogen en het zal hem ook beschermen, net als Aung San Suu Kyi onder huisarrestatie in Birma.

Zorgt de prijs ervoor dat de dissidenten veiliger zijn?

Ja, omdat het regime er om geeft wat men buiten Birma ziet. Zij zijn bang voor internationale actie.

Kunt u de situatie in Birma beschrijven? Is er enige hoop voor de nabije toekomst?

De situatie in Birma is momenteel zeer slecht en afschuwelijk. De mensenrechtensituatie wordt slechter en slechter. Sinds afgelopen september, toen de Boeddhistische monniken de straat opgingen om te vragen voor verandering en voor democratie en mensenrechten en vrijheid, opende het regime het vuur op de actievoerders en honderden werden gearresteerd en velen werden gedood. En opnieuw in mei dit jaar toen de cycloon Nargis in Birma huishield, vonden duizenden mensen de dood en het regime blokkeerde doelbewust humanitaire hulp aan overlevenden in dit gebied.

Wat zou de internationale gemeenschap en vooral de Europese Unie, in deze situatie moeten doen?

Toen ik nog maar veertien jaar oud was, werd mijn dorp aangevallen door het Birmaanse leger en toen wij ons verborgen in de ondergrondse schuilkelder, schudde de grond. Wij konden daar niet daar overleven en moesten vluchten en kwamen terecht in een vluchtelingenkamp in Thailand.

Dit regime is hetzelfde regime dat zijn troepen de opdracht gaf om Boeddhistische monniken te doden en om humanitaire hulp voor de overlevenden van Nargis te blokkeren. Dit regime is ook hetzelfde regime dat dankzij handel en investeringen van Europese bedrijven overleefde. Wij willen sterkere actie van de Europese Unie zien. Eerst moeten zij de economische reddingslijn van het regime afsnijden omdat het regime door handel en investeringen kan overleven.

Journalisten zonder grenzen: "Niet veel te vieren" wat betreft persvrijheid in de wereld

De organisatie Journalisten Zonder Grenzen won de Sacharovprijs in 2005 als erkenning voor het werk van de organisatie in het verdedigen van de persvrijheid wereldwijd. Olivier Basille vertegenwoordigde de organisatie tijdens de ceremonie ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de Sacharovprijs in december 2008. Wij vroegen hem over de prijs en de huidige stand van zaken wat betreft persvrijheid in de wereld.

Wat is uw mening over de Sacharovprijs? Welke waarde kent u aan de prijs toe?

Het feit dat men door een orgaan zoals het Parlement wordt erkend, na de eer, vertegenwoordigt eveneens de capaciteit om andere Europese Instellingen, parlementariërs, maar ook internationale gesprekspartners te ontmoeten door hen te zeggen: "wij komen hier niet alleen maar als non-gouvernementele organisatie storen maar met de legitimiteit van het Europees Parlement, dat niet alleen de reden erkent van wat wij doen maar ook het nut".

Wij hebben het initiatief genomen om het Sacharovnetwerk te creëren omdat wij dachten dat na twintig jaar er twintig potentiële ambassadeurs zijn. Dat leek ons een mogelijke aanvullende kracht. Het zal niet altijd eenvoudig zijn en er zullen momenten zijn dat wij het niet allemaal met elkaar eens zijn. Maar ook als wij kwaad uit elkaar gaan, schudden wij elkaar toch de hand.

Dit jaar vieren wij zestig jaar Universele Verklaring van de rechten van de mens, maar eerlijk gezegd is er niets te vieren. Wij zijn nooit in een meer dramatische situatie wat betreft vrijheid van meningsuiting geweest. Niet alleen is de situatie niet geëvolueerd in de landen die wij sinds veertig jaar afkeuren maar de situatie is ook binnen de Europese Unie en in de Verenigde Staten achteruitgegaan.

Heeft Internet uw activiteiten erg veranderd?

Internet biedt ons vandaag de dag de mogelijkheid om communicatiecampagnes vier keer sneller op te zetten. Wij kunnen aan twintigduizend mensen een document sturen, wij kunnen potentieel veel mensen mobiliseren en daarnaast hebben wij nog een groot aantal informatiebronnen tot onze beschikking op het internet.

Internet heeft sommigen trouwens in staat gesteld om een podium te hebben, dit geldt ook voor de Sacharovprijs. Wij hopen dat wij morgen met hen Internet op een hoger plan kunnen tillen en er voor kunnen zorgen dat er geen censuur meer bestaat in China, Syrië Saoedi-Arabië of elders, door, bijvoorbeeld, software voor het omzeilen van censuur te installeren. Er zijn zeker dingen om binnen het Sacharovnetwerk te doen samen met de parlementsleden.

Wat zijn momenteel de belangrijkste gebieden voor jullie activiteiten?

De belangrijkste gebieden zijn natuurlijke Irak en Afghanistan waar de situatie voor de pers het gevaarlijkste is en niet alleen voor de westerse pers. Want vandaag zijn degenen die het zwaarste gelag betalen Arabische journalisten die ons beelden leveren. Het zijn dingen waar men af en toe op zou moeten wijzen: in Irak zijn het niet enkel witten die sterven.

Een ander land waar wij zeer verontrust over zijn, is Eritrea, een land waarover men nooit spreekt maar dat een slechtere situatie kent dan Noord-Korea. Wij zouden graag zien dat het Parlement zich daar meer voor zou interesseren.

Een andere prioriteit van onze organisatie is het netwerk van het Midden-Oosten. De problemen die men heeft in Iran, in Syrië en in Afghanistan zijn omvangrijk. Daar heeft een journalist die ter dood werd veroordeeld, zijn straf zien verminderen tot twintig jaar gevangenisstraf. Wat een evolutie! Zijn enige misdaad?

Anders gedacht hebben.

Onze prioriteiten worden dus helaas door de actualiteit bepaald.

Moeders van de Plaza del Mayo: "Onze kinderen hebben ons geboren laten worden"

Tijdens de vuile oorlog in Argentinië (1976 tot 1983), ontvoerde, martelde en doodde de militaire overheid haar politieke tegenstanders - veel van hen jonge mensen. In 1977 begon een groep moeders van verdwenen mensen elkaar elke donderdag op Plaza De Mayo in Buenos Aires te ontmoeten. Zij droegen witte sjaals, die de luiers van hun kinderen symboliseerden. Afgelopen Kerstmis waren de Moeders 1600 keer bijeengekomen. Wij spraken met één van hen, Hebe de Bonafini.

Wat is uw persoonlijke verhaal?

Wij vertellen onze persoonlijke verhalen niet omdat dan de verhalen van hen die actiever zijn, beter bekend zouden zijn. Onze kinderen werden ontvoerd op straat, in de universiteit, op het werk. Zij werden voor onze ogen geslagen en gemarteld. Het was iets vreselijk dat een reusachtige leegte, een gat in het lichaam achterlaat dat nooit zal helen. Ik verloor al mijn familie in vijf jaar tijd, slechts mijn dochter en mijn moeder bleven over.

Maar wij hadden de kracht om verder te gaan. Wij lieten de tranen thuis en gingen de straat op om te vechten voor onze kinderen.

Wat hebt u in deze 32 jaar bereikt en wat wilt u nog bereiken?

Niemand sprak over wat er gebeurde: Argentinië scheen fantastisch te zijn. De moeders kwamen naar buiten om de hele wereld te vertellen wat ons overkwam. Wij stelden een dossier samen om de onderdrukkers te identificeren: elke moeder werd een privédetective. Met deze overheid bereikten wij de afschaffing van vergevende wetten en werden rechtszaken begonnen.

Wij begonnen ook in politiek onderwijs actief te worden en openden een universiteit. Wij hebben een krant, een bibliotheek en een radiostation. Wij verstrekken huisvesting die de mensen zelf bouwen - mannen die voordien van diefstal leefden en vrouwen die afval aten. Wij hebben kleuterscholen en scholen voor hun kinderen geopend.

Ik denk dat wij veel dingen hebben bereikt, vooral om de gehele wereld te laten weten dat het leven altijd de dood verslaat. Zij wierpen onze kinderen levend in de rivier, staken hen in brand, schoten ze neer.... en zij konden ons niet vernietigen. Omdat er andere jonge mensen zijn die strijden en verslag doen. Onze kinderen hebben ons geboren laten worden. Nu laten wij alles in de handen van jonge mensen.

Hoe heeft de Sacharovprijs u geholpen?

De Sacharovprijs hielp ons om onszelf te beschermen, om ons leven te redden, om aandacht te vragen. Het geld hielp ons om de eerste bibliotheek te openen, wij gebruikten het voor onderwijs, training, het bevorderen van literatuur en basiskennis.

Gerechtelijke antropologen hebben onlangs bevestigd dat meer dan 10.000 beenfragmenten, die binnen een vroeger detentiecentrum werden gevonden, menselijke resten zijn. Dit bevestigt de verklaringen van de overlevenden...

Er zijn geen sterfgevallen nodig om de verklaringen te bevestigen. Wij keuren het opgraven van de lichamen niet goed omdat niet iedereen gevonden zal worden. Velen werden in de rivier geworpen, velen werden verbrand. Wij accepteren geen financiële compensatie - wat door justitie moet worden hersteld kan niet door geld worden hersteld. En wij keuren geen postume hulde zoals naamplaten goed. Onze kinderen blijven leven zoals voordien. Wij socialiseerden moederschap en nu zijn wij de moeders van allen - ook van de anoniemen.

Dom Zacarias Kamwenho: "Het voorbeeld van Angola zou andere landen moeten helpen."

Aartsbisschop Zacarias Kamwenho was een leider van de Angolese vrede- en verzoeningsbeweging en ontving de Sacharovprijs in 2001. Hij vertelde ons over de huidige situatie in Angola, hoe de Sacharovprijs zijn zaak hielp en hoe Angola een voorbeeld voor andere Afrikaanse landen zou kunnen zijn.

Hoe beschrijft u de huidige situatie van Angola wat betreft de weg naar verzoening en democratiseringsprocessen?

Wij leven sinds zes jaar in vrede en dat staat ons toe om alle slechte gevolgen van de oorlog te analyseren. Wij zoeken een doeltreffende verzoening omdat zij die in het verleden tegen elkaar vochten nu proberen samen te werken, en zij die zich in het verleden als vijanden beschouwden, nu proberen om samen te komen. De gevolgen van vrede zijn zichtbaar en wij weten dat wij allen aan die vrede werken.

Heeft de Sacharovprijs u geholpen?

De Sacharovprijs heeft veel geholpen. Ik was de tweede Afrikaan, na Nelson Mandela, die de Sacharovprijs kreeg en dit heeft een invloed gehad. Ik was de tweede laureaat die Portugees sprak, na Xanana Gusmão, en dit had ook een invloed. Verder was ik de eerste geestelijke die de Sacharovprijs kreeg. Deze invloed wordt vaak gebruikt om mensen te helpen om te begrijpen dat de vrijheid van gedachte een waarde is die zal worden bewaard. De Sacharovprijs is een referentie die mensen helpt begrijpen dat er waarden zijn die wij allen zullen bewaren.

Wat is uw huidige missie?

Ik ben de Voorzitter van de Oecumenische Commissie voor Vrede in Angola, met als doel het bevorderen van vrede en het helpen van de maatschappij om in vrede samen te leven, en ik heb hier met mijn collega's overal in Angola aan gewerkt. Wij bevorderen conferenties en bijeenkomsten en wij bevorderen altijd een efficiënte verzoening. Onze commissie voor Economische Rechtvaardigheid heeft goed gewerkt en de overheid is dankbaar voor ons onderzoek dat gericht is op het vestigen van een doeltreffende sociale rechtspraak, aangezien wij allen weten dat sociale rechtspraak de beste manier is om vrede te consolideren.

Kan de huidige situatie van Angola als voorbeeld voor andere Afrikaanse landen worden beschouwd in termen van verzoening?

Ik denk het wel. Toen Jonas Savimbi stierf, wilden sommige mensen zich van alle aanhangers van Savimbi ontdoen maar de President van Angola zei: "nee, als wij een overwinning hebben, behoort die overwinning tot alle Angolezen en wij zullen niemand vervolgen". Vandaag levert iedereen inspanningen in naam van vrede. Angola is een voorbeeld dat door andere landen die een oorlog, meemaken - zoals in het Grote Merengebied - zal worden gebruikt. Die oorlog is vergelijkbaar met die van ons, gezien de omstandigheden die wij door moesten maken maar wij slaagden er in om ze te boven te komen. Het voorbeeld van Angola in termen van dialoog, begrip en visie op de toekomst zou andere landen moeten helpen.